

Självständigt arbete 15 hp

”För fult att skriva”

*Gymnasieelevers och lärares attityder till svordomar och
andra kraftuttryck*

Författare: Elin Jonsson

Handledare: Shirley Näslund

Examinator: Christina Rosén

Termin: HT15

Ämne: Svenska

Nivå: Avancerad nivå

Kurskod: 4SVÄ2E

Abstract

The purpose of this essay is to investigate attitudes towards swear words among students and teachers in the Swedish upper secondary school. The aim has also been to investigate their attitudes towards swear word usage in media. In total 132 student and 13 teachers from two different upper secondary schools have participated in this survey. The questionnaire has been analyzed both with a quantitative and a qualitative method and the results have been analyzed through gender theory, but also from a sociolinguistic viewpoint. The survey shows that the students have a more relaxed attitude towards the usage of swear words in general. The survey also indicates that boys more often use swear words and they do not perceive the words as “ugly” as the girls do. Girls more often than boys describe themselves having been violated by words of abuse. Teachers have yet to find a more efficient way to prevent the usage of words of abuse in school surroundings.

Keywords

attitudes, gender, media, sociolinguistics, swear words

English title: *“To foul to write” – Attitudes towards swear words among students and teachers in the Swedish upper secondary school*

Innehåll

Inledning	3
Syfte och frågeställning	4
Bakgrund och teoretiska utgångspunkter	4
Tidigare forskning om svordomar	4
Definition av fult språk	6
Kategorier och motiv av fula ord.....	7
Teoretisk ram	9
Ackommoderingsteori.....	9
Genusteori.....	10
Metod och material	11
Analysmetod	11
Enkätkonstruktion.....	11
Etiska överväganden.....	13
Metodkritik.....	13
Material	14
Urval och avgränsningar.....	14
Materialkritik.....	14
Resultat och analys	15
Attityder till svordomar	15
Användning av svordomar	19
Attityder till svordomar i TV och radio	23
Kränkningar	25
Förebyggande åtgärder mot fult språk	27
Avslutande diskussion	28
Källförteckning	32
Bilagor	I
Bilaga A Elevenkät	I
Bilaga B Lärarenkät	III

Inledning

Forskare som studerat svordomar har hittat belägg för dem från så långt tillbaka som 5000 år i en egyptisk lagtext.¹ Därför är det kanske inte så konstigt att svordomar och andra ”fula ord” för många ses som en självklar del av ordförrådet. Samtidigt är svordomar förmodligen också de ord som upprör allra mest. I Sverige var det till exempel vanligt under 1600-talet att kungliga förordningar uppmanade befolkningen att sluta med svärandet.² Att en del helt eller delvis vill förbjuda svordomar och det ”fula språket” är således inget nytt i Sverige. Idag kan det dock ta sig andra uttryck där ett exempel är skolans styrdokument. Det första som möter läsaren när denne läser läroplanen för gymnasieskolan är vilka värden som eftersträvas. Där står det att: ”Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas”.³ Eftersom svordomar och skällsord kan användas för att nedvärdera eller kränka någon annan, kan citatet tolkas som att lärare bör motverka ett sådant språkbruk. Om man undersöker svenskämnets syfte närmare visar det på att undervisningen ska ge eleverna ”möjlighet att reflektera över olika typer av språklig variation”, där ungdomsspråk och svordomar kan ingå.⁴ Eftersom svordomar och skällsord är en del av det svenska språket och dess historia kan dessa citat skapa en ambivalens hos läsaren. Å ena sidan ska kränkande ord motarbetas samtidigt som de ska belysas i undervisningssyfte.

Vad som betecknas som ”fult språk” är de ord som på ett eller annat sätt blivit tabubelagda. Det handlar ofta om svordomar, skällsord eller könsord. Termen ”fult språk” eller ”fula ord” antyder dock att vissa ord skulle vara fulare än andra, vilket inte behöver vara fallet.⁵ Därför bör det påpekas att användningen av termen ”fula ord” inte är menat som en värdering utan som ett paraplybegrepp. Denna studie undersöker vilka attityder som finns till fult språk hos gymnasielever och lärare. Det finns även en ambition att undersöka elevers och lärares attityder till svordomsbruk i media. Förhoppningsvis kan resultaten öka förståelsen för varför elever svär och därmed skapa konstruktiva sätt att arbeta med elever och deras attityder i den dagliga skolverksamheten.

---

¹ Andersson, 1985, sid. 93.

² Ljung, 2006, sid. 23.

³ Skolverket, 2011, sid. 5.

⁴ Skolverket, 2011, sid. 160.

⁵ Stroh-Wollin, 2010, sid. 6.

Syfte och frågeställning

Huvudsyftet med denna uppsats är att undersöka vilka attityder gymnasieelever och lärare har till svordomar och andra kraftuttryck. Underordnat detta syfte finns delsyftena att undersöka om attityderna är könsrelaterade samt att undersöka vilka tankar elever och lärare har om användandet av svordomar i TV och radio, eftersom media har fått en allt mer betydande roll i dagens samhälle. Ytterligare ett delsyfte är att undersöka hur lärare hanterar situationer där elever använder svordomar och andra kraftuttryck.

De frågor som ska besvaras är:

- Vilka attityder har gymnasieelever till svordomar och andra kraftuttryck?
- Finns det skillnader mellan elevers och lärares attityder, samt mellan killar och tjejer?
- Hur förhåller sig elever och lärare till svordomar i TV och radio?
- Hur ser eleverna och lärarna på sitt eget språkbruk?
- Vilka förebyggande åtgärder använder lärarna mot kränkande språkbruk?

Bakgrund och teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt kommer jag först att redogöra för den tidigare forskning som behandlar svordomar och andra kraftuttryck i det svenska språket. Sedan följer en förklaring av de begrepp som förekommer i denna tidigare forskning. Avslutningsvis redogörs för de teorier som tillämpas i denna studie.

Tidigare forskning om svordomar

När man talar om fult språk och svordomar i Sverige är det ett par namn som man oftast refererar till, varav ett är språkforskaren Lars-Gunnar Andersson och hans bok *Fult språk: svordomar, dialekter och annat ont* från 1985. I den redogör han för olika anledningar till att svära och vilka olika sorters svordomar och fult språk det finns i svenskan. 1977 gjorde Andersson en enkätundersökning i Göteborg för att undersöka attityder till svordomar. Hans undersökning visar på att äldre personer i större utsträckning tycker illa om svordomar jämfört med den yngre generationen.⁶ Undersökningen visar också på olika anledningar till varför man tycker illa om svordomar. Ett exempel är språkliga skäl. Där ingår tankar om att svordomar är onödiga

---

⁶ Andersson, 1985, sid. 185.

eftersom andra ord lika väl kan användas utan att uttrycksförmågan förloras.⁷ Andersson ger exemplet ”ett väldigt trevligt kalas” jämfört med ”ett jävligt trevligt kalas”.⁸ Ett annat exempel på skäl för att inte svära är det religiösa, eftersom svordomar inte är accepterade i religiösa sammanhang. Studiens siffror pekar på att de religiösa argumenten för att inte svära är i minoritet, vilket skulle kunna förklaras med att det inte längre är lika tabubelagt med svordomar i det allt mer sekulariserade Sverige.⁹

Ulla Stroh-Wollin är språkforskare och har skrivit rapporten *Fula ord – eller?* från 2010 som tar sin utgångspunkt i Anderssons forskning.¹⁰ Hon använder sig till största del av samma frågeställning som i hans undersökning från 1977 och kommer fram till att rangordningen mellan de uttryck de kunde välja mellan som anses vara fulast är detsamma, där *helvete* toppar listan. Däremot är det färre som säger sig tycka illa om svordomar och de yngre männen är de som har minst motstånd mot svordomar.¹¹ När det kommer till de religiösa argumenten för att inte svära har de minskat ännu mer sedan 1970-talet.¹²

Margareta Svahn (även hon språkforskare) har studerat de könskonstruktioner man kan skönja bakom skällsord både från förr och i modern tid.¹³ Hennes slutsats är att liderlighet är något som förknippas med skällsord riktade till kvinnor, medan omanlighet är ett vanligt tema på skällsord riktade mot män. För kvinnors del handlar det om ord som konnoterar sexuell tillgänglighet exempelvis prostitution, många sexpartners eller könsorgan – när de fungerar som en metonymi. För männens del handlar skällsorden om omanlighet genom ord för homosexualitet (*bög*), impotens (*hängkuk*) eller ord för kvinnor (*kärring*).¹⁴ Bruket av denna sorts skällsord har förekommit åtminstone sedan medeltiden och lever kvar än idag. Svahn ser detta som en bidragande faktor till att en förlegad kvinno- och manssyn bibehålls. Hon skriver även att den kulturella konstruktionen av kön ger ett språkbruk där de gamla skällsorden

---

⁷ Andersson, 1985, sid. 121.

⁸ Andersson, 1985, sid. 122.

⁹ Andersson, 1985, sid. 189.

¹⁰ Stroh-Wollin, 2010.

¹¹ Stroh-Wollin, 2010, sid. 13f.

¹² Stroh-Wollin, 2010, sid. 18.

¹³ Svahn, 1999.

¹⁴ Svahn, 1999, sid. 109-148.

ingår.¹⁵ Svahn menar att dagens bruk av skällsord uppstår i affektladdade situationer eller som ett sätt att provocera. Oftast sker det för att kränka någon och därigenom få ett maktövertag.¹⁶ Svahn beskriver även att det är de underordnade grupperna i samhället, till exempel kvinnor och homosexuella, som är mest utsatta för skällsorden.

Språkforskaren Kristy Beers Fägersten skriver om att svordomsbruket i media har ökat. Hon har bland annat analyserat titlar på svenska filmer och tidningsartiklar som använder engelska svordomar.¹⁷ Men om det ökade svordomsbruket ger en attitydförändring hos tittarna till att bli mer accepterande eller om det är ett omvänt förhållande har inte kunnat påvisats.¹⁸

Definition av fult språk

Andersson använder termen ”fult språk” som ett paraplybegrepp för svordomar, könsord, skällsord och så vidare eftersom begreppet ”svordomar” inte innefattar exempelvis skällsord. Den definition av fult språk som Andersson ger är att flera människor reagerar på ett ord med starka känslor eller upprördhet.¹⁹ Men att endast känna till ett fult ord gör generellt sett inte människor upprörda utan det är således användandet av ordet som kan skapa reaktioner. Andersson skriver att: ”Det är alltså inte fult att ha orden i sitt ordförråd, men det är fult att visa upp dem”.²⁰ De ord som betraktas som fulast kommer från känsliga ämnesområden. Detta gör dem tabubelagda, samtidigt som själva tabut ger dem en kraftfull laddning. I denna studie använder jag ”fult språk” som en mer övergripande term där svordomar är en underordnad grupp av ord. En annan term som förekommer i studien är ”kraftuttryck”. Det syftar på ord som används för att uttrycka en stark känsla, vilket ofta inkluderar just svordomar.²¹

---

¹⁵ Svahn, 1999, sid. 185.

¹⁶ Svahn, 1999, sid. 16.

¹⁷ Beers Fägersten, 2014, sid. 70.

¹⁸ Beers Fägersten, 2014, sid. 66-67.

¹⁹ Andersson, 1985, sid. 47.

²⁰ Andersson, 1985, sid. 35.

²¹ *Nationalencyklopedien*, kraftuttryck.

Kategorier och motiv av fula ord

När det kommer till vilka de fula orden är och hur man kan kategorisera dem har jag främst utgått från Anderssons indelning av tabubelagda ord. I den ingår könsorgan, sexuellt umgänge; religion, kyrka; kroppens avfallsprodukter; döden; fysiska och mentala handikapp; prostitution; narkotikahandling, kriminalitet.²² Men svenskan har förändrats sedan dess och det har tillkommit nya kategorier som kanske inte var särskilt vanliga 1985 då Andersson skrev sin bok. Språkforskaren Magnus Ljung använder Anderssons bok som källa men beskriver även *mammamotivet* som handlar om förolämpningar mot en persons kvinnliga familjemedlemmar. Detta anger han som en ny företeelse i det svenska svordomsbruket.²³

Religion och kyrka

Förutom ord som beskriver gud eller himlen förknippas kanske framför allt *helvete* eller namnet på djävulen själv såsom *fan*, *satan* och *jävlar* med denna kategori. Eder och förbannelser hamnar även i denna kategori eftersom man ofta svär vid just någon av de religiösa företeelserna.²⁴

Könsorgan och sexuellt umgänge

Många gånger används könsorden som ett utrop för irritation, till exempel *Fitta också!* Men på senare tid har könsorden fått nya funktioner exempelvis som verb i uttrycket att *kuka ur* med betydelsen att man förlorar fattningen.²⁵ När det kommer till fula ord som handlar om prostitution (*hora*, *luder*) är det ord som fungerar nedsättande för kvinnor som framträder mest. Till mångt och mycket har detta att göra med de traditionella värderingar som finns angående vad en ”bra” eller ”dålig” flicka anses vara. Exempel på ord som dock förknippas med män i sammanhanget är *horbock* och *torsk*.²⁶

Det som Ljung betecknar som samlagsmotivet handlar just om ord för samlag vilket i svenskan representeras av verbet *knulla*. Denna sortens svordom är vanlig i de europeiska språken men i svenskan och tyskan används de inte i samma utsträckning.²⁷

---

²² Andersson, 1985, sid. 79.

²³ Ljung, 2006, sid. 70.

²⁴ Andersson, 1985, sid. 85.

²⁵ Ljung, 2006, sid. 60.

²⁶ Einarsson, 2009, sid. 132.

²⁷ Ljung, 2006, sid. 141.

När sådana svordomar ska översättas från andra språk till svenska blir det oftast med olika former av *jävla*.²⁸ Men på senare tid har det engelska ordet för samlag (*fuck*) funnit sin väg in i det svenska språket där ett exempel är Lukas Moodysons ungdomsfilm *Fucking Åmål* från 1998. Över huvudtaget har svordomsrepertoaren utvidgats med ord från den sexuella sfären.²⁹

Det skatologiska

Inom det skatologiska motivet (från grekiskans *skat* – 'avföring')³⁰ finns de ord som behandlar kroppens avfallsprodukter där det vanligaste ordet är *skit*.³¹ Förutom att beteckna ord för avföring innehåller den skatologiska kategorin även ord som betecknar människans bakdel och analöppning såsom *rövhål* och *arsle*.³²

Fysiska och mentala handikapp

De flesta ord som betecknar mentalt handikapp har en tendens att i slutändan fungera nedsättande om en persons intelligens. *Sinnessjuk*, *utvecklingsstörd* och *idiot* är några varianter. Dock kan det sistnämnda även beteckna någon som gjort något extra våghalsigt.³³

Sodomimotivet

Denna svordomstyp är en kombination av samlagsmotivet och det skatologiska då det handlar om anal- och oralsex och förekommer i många språk.³⁴ Själva ordet sodomi är en äldre benämning på "avvikande" sexuella beteenden. Oftast handlar det om ovänliga uppmaningar och för svenskans del är några exempel *Ta dig i arslet!* och *sug kuk*.³⁵

Mammamotivet

Detta motiv representeras av stående förolämpningar, vilket är uttryck som oftast syftar på sexuell tillgänglighet eller incestuösa uppmaningar om någons mamma, exempelvis *Din mamma är en hora!* Men det gäller även för andra kvinnliga släktingar såsom

---

²⁸ Ljung, 2006, sid. 66.

²⁹ Stroh-Wollin, 2010, sid. 11-12.

³⁰ Ljung, 2006, sid. 63.

³¹ Andersson, 1985, sid. 80.

³² Ljung, 2006, sid. 65.

³³ Andersson, 1985, sid. 81.

³⁴ Ljung, 2006, sid. 68.

³⁵ Lindberg, 2014, sid. 11.

sysstrar och mormödrar, exempelvis *Knulla din syster!*³⁶ Ytterligare sätt att förolämpa någon är att ifrågasätta någons ursprung, speciellt med implikationer om att ens mamma har varit verksam som prostituerad. Detta återfinns i engelskan genom skällsordet *motherfucker* och i svenskan av *horson*. Just att använda *horson* som skällsord är inget nytt i svenskan. Däremot är uttryck som handlar om någons mamma en influens från andra språk och något nytt som är på väg att etablera sig i och med att Sverige blivit allt mer multikulturellt.³⁷

Skällsord

Skällsord riktas till eller om en person.³⁸ Det är alltså den förolämpande funktionen i ordet som gör det till ett skällsord. Ord ur de flesta av de kategorier som nämnts kan återfinnas under denna rubrik, till exempel *Din jävel! Idiot!* och *Hora!* Andra skällsord som förknippas med kategorin kan vara *fähund* och *tjockis*.³⁹ Här skulle man även kunna inkludera ord som är förknippade med etnisk tillhörighet som *svartskalle*.

Teoretisk ram

Nedan redogör jag för de teoretiska utgångspunkter jag kommer att använda mig av vid analysen av mitt material.

Ackommoderingsteori

En aspekt inom språksociologi är det som kallas ackommoderingsteori.⁴⁰ Den handlar om att man som deltagare i ett samtal anpassar sig efter de andra som ingår i samtalet. Det kan bland annat handla om val av ord, talhastighet eller uttal. Inom denna teori kan man ackommendera sig på två olika sätt antingen genom *konvergens* som innebär att man försöker närma sig den andres sätt att tala eller genom *divergens* som har en motsatt betydelse, alltså att man tar avstånd genom att exempelvis använda sig av slangord som den andre inte förstår.⁴¹ På detta sätt skapas gruppidentiteter. Det språk som används av grupper med hög status och makt värderas högre än det som talas av andra grupper. Det språk som talas av ungdomar värderas lägre och blir även synonymt

---

³⁶ Ljung, 2006, sid. 68.

³⁷ Ljung, 2006, sid. 74.

³⁸ Svahn, 1999, sid. 15.

³⁹ Stroh-Wollin, 2010, sid. 6.

⁴⁰ Norrby & Håkansson. 2015, sid. 35.

⁴¹ Norrby & Håkansson, 2015, sid. 36.

med användarna som ett tecken på deras okunskap, slarv eller andra dåliga egenskaper.⁴² Men att använda svordomar och slang bland ungdomsgång kan också fungera statushöjande. Kotsinas använder termen *förtäckt prestige* där användandet av språk som anses fult eller tabubelagt ger associationer till tuffhet och självständighet. Det fula språket fungerar med andra ord som ett sätt för ungdomarna att bryta mot normen och på så sätt opponera sig mot vuxenvärlden.⁴³ Ackommoderingsteori är relevant för min studie eftersom de attityder till fult språk som finns påverkar hur man samtalar med varandra.

Genusteori

Ordet genus betyder kön, sort, släkte men kom på 1980-talet att användas som ett begrepp för att beskriva de sociala processerna i samhället mellan män och kvinnor.⁴⁴ Vidare handlar genus inte bara om kön utan innefattar även diskursen om vad som är manligt och kvinnligt.⁴⁵

Historikern Yvonne Hirdman har bidragit till utvecklingen inom den svenska genusforskningen genom att lansera begreppet *genussystem*. Det som utmärker genussystemet (alternativt *genusordningen*) är det mönster av isärhållning som upprättas mellan män och kvinnor.⁴⁶ Isärhållandet sker främst utifrån den normföreställning som finns att mannen är normen vilken kvinnor ställs i kontrast mot. Om en kvinna tar plats och använder större talutrymme kan detta uppfattas som provokativt och straffas genom smädelser.⁴⁷ Ulla-Britt Kotsinas som forskat om ungdomsspråk har en hypotes om kvinnors och mäns språk: Eftersom kvinnor har en mer osäker social position jämfört med män kan de inte tillåta sig att använda ”fult språk”. Istället tenderar kvinnor att närma sig de former av språk som har hög status.⁴⁸

---

⁴² Kotsinas, 2004, sid, 15.

⁴³ Kotsinas, 2004, sid. 165.

⁴⁴ Hirdman, 2003, sid. 12.

⁴⁵ Hirdman, 2003, sid. 16.

⁴⁶ *Nationalencyklopedin*, genussystem.

<http://www.ne.se.proxy.lnu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/genussystem>, (hämtad den 16 december 2015).

⁴⁷ Svahn, 1999, sid, 122.

⁴⁸ Kotsinas, 2004, sid. 128.

Isärhållandet och att kvinnor ställs som kontrast mot mannen menar Hirdman bidrar till att kvinnors underordning i samhället bibehålls.⁴⁹ Jag har valt att använda denna teori för att undersöka om mönster av isärhållning kan utläsas från mitt material. Finns det exempelvis skillnader mellan killarnas och tjejernas bruk och attityder till svordomar och andra kraftuttryck som kan ha sin grund i ett genussystem?

Metod och material

I detta avsnitt presenteras den analysmetod som använts vid bearbetningen av rådata från enkätstudien som gjorts. I avsnittet ingår även det materialurval och de avgränsningar som gjorts samt metod- och materialkritik.

Analysmetod

Då studiens syfte är att undersöka elevers attityder till svordomar och andra kraftuttryck har jag funnit att detta bäst kan besvaras genom en enkätstudie eftersom det ämnesområde jag valt kan betraktas som känsligt för vissa personer. Eftersom svordomar många gånger är starkt tabubelagda kan de uppfattas som obehagligt eller obekvämt att tala om dem. I en enkät kanske man vågar skriva mer om sin åsikt eftersom den blir anonymiserad jämfört med en intervjusituation där man mer måste stå till svars för sina åsikter. Den metod jag använt för att analysera och organisera datan från enkäten är främst kvantitativ. Kvantitativ metod handlar om att utifrån siffror visa på belägg och utforska data.⁵⁰ Min enkätstudie fordrar även användning av kvalitativ metod då de öppna frågorna i enkäten kräver en mer omfattande tolkning av svaren.

Enkätkonstruktion

Eftersom jag vill undersöka vilka attityder gymnasieelever och lärare har till svordomar och andra kraftuttryck har jag gjort två enkäter där den ena är riktad till eleverna och den andra till lärare (se bilaga A och B). Genom att informanterna fick svara på frågor om hur ofta de svär och vilka ord de använder sig av eller tar avstånd ifrån undersöktes attityder till svordomar. För att ta reda på attityder till skällsord fick eleverna svara på om de känt sig kränkta av att någon sagt ett skällsord till dem samt vad som sades (se bilaga A). Lärarnas enkät innehöll förutom samma frågor som elevernas ett par frågor som mer riktade sig till lärarprofessionen, till exempel hur de hanterade situationer där

---

⁴⁹ Hirdman, 2003, sid. 114.

⁵⁰ Denscombe, 2009, sid. 327.

eleverna använder fula ord (se bilaga B). För att uppfylla delsyftet att undersöka om attityderna är könsrelaterade har jag bett informanterna fylla i könstillhörighet på enkäten. Informanterna kunde välja mellan att kryssa för *man*, *kvinn*a, eller inget av dem, som representerades av en tom rad för att ge informanterna möjligheten att själva skriva vad de ville. För att undersöka det andra delsyftet om vilka tankar elever och lärare har om användandet av svordomar i radio och TV, fick informanterna svara på två frågor: om de tycker att det svärs för mycket i media och om nyhetsankare ska undvika att svära. Anledningen till att frågan gäller mediaformer som idag kanske ses som förlegade är för att kunna jämföra med tidigare forskning.

Jag ville ha en blandning mellan öppna och slutna frågor för att kunna dra både kvalitativa och kvantitativa slutsatser utifrån svaren. Enligt Trost bör man undvika för många öppna frågor vid enkätkonstruktion eftersom den som svarar kanske har svårt att formulera sig och därför inte svarar alls.⁵¹ Men samtidigt kan det vara bra exempelvis som avslutning på en enkät ifall informanten har något att tillägga.⁵² Detta har jag inkluderat genom att ge informanterna möjligheten att skriva ”Övriga kommentarer som handlar om fult språk eller svordomar”. Jag har använt mig av en sorts summationsskala som kallas för *likertskala* som går ut på att den som svarar får ta ställning till ett påstående genom att instämma i olika hög grad.⁵³ I denna studie har informanterna fått ta ställning till hur fula de anser att exempelvis *hora* och *jäklar* är. Att använda en likertskala är ett vanligt sätt att undersöka just attityder eftersom man därigenom kan mäta hur positivt eller negativt inställd informanten är till ett visst påstående.⁵⁴ De påståenden jag har använt mig av är de olika alternativen på fult språk som i huvudsak kommer från Anderssons kategorisering (som nämnts i begreppsavsnittet ovan). Dessa kategoriseringar har varit utgångspunkten i en av materialbearbetningsmetoderna jag använt mig av. Utifrån de svar informanterna har gett placeras svordomar i dessa kategorier och sedan i frekvenstabeller. På så sätt har jag kunnat se mönster i vilka attityder lärare och elever har till vissa svordomar. Materialet har även satts i relation till kön, slag av skällsord och förhållandet mellan elever och lärare för att se mönster utifrån detta. Detta sätt att förbereda kvantitativ data för analys kallas kodning och

---

⁵¹ Trost, 2012, sid. 72

⁵² Trost, 2012, sid. 74.

⁵³ Trost, 2012, sid. 167.

⁵⁴ Denscombe, 2009, sid. 329.

gjorts i samband med enkätkonstruktionen.⁵⁵ När materialet sedan avkodas kan mönster utläsas och sättas i relation till vad tidigare forskning skriver om attityder till svordomar.

Etiska överväganden

Jag har utgått från Vetenskapsrådets fyra grundläggande individskyddskrav (informations-, konfidentialitets-, nyttjande- och samtyckeskravet) för att säkerställa ett etiskt tillvägagångssätt i min undersökning. Informationskravet handlar om att upplysa deltagarna om studiens syfte och de villkor som gäller för deras deltagande.⁵⁶ Den första kontakten togs med skolornas rektorer som vidarebefordrade den information jag hade om min undersökning där bland annat syftet ingick. I samtyckeskravet ingår att deltagarna har rätt att bestämma om de vill delta i undersökningen eller om de vill avbryta den.⁵⁷ Eftersom samtycke endast behövs om undersökningen är av känslig karaktär och informanterna är under 15 år har jag inte bett om samtycke från elevernas föräldrar. På den ena skolan var jag själv närvarande och kunde påpeka frivilligheten till medverkan i studien. På den andra skolan sköttes informerandet av undervisande lärare som därmed har fungerat som företrädare för min räkning. Konfidentialitetskravet går ut på att aidentifiera informanterna, speciellt om det gäller ett känsligt ämne, för att försvåra för utomstående att identifiera enskilda individer.⁵⁸ Detta krav uppfylls genom att informanterna inte behövt identifiera sig mer än med att uppge kön samt att information om anonymitet fanns med i det inledande mejlet till rektorerna och vid träff med eleverna. Det sista kravet heter Nyttjandekravet och går ut på att de uppgifter som samlas in endast får användas i forskningssyfte.⁵⁹ Även detta var något jag informerade om vid de inledande mejlkonversationerna samt vid träffen med eleverna.

Metodkritik

Ett generellt problem med enkätstudier är att de riskerar att bara röra vid ytan. Intervjuer med informanterna hade kunnat bredda studien och eventuellt ge mer djup. Dock ligger det utanför denna studies ramar. Vid enkätkonstruktionen använde jag endast Anderssons kategoriseringsmodell vid valet av exempelord för informanterna att ta ställning till, vilket innebär att exempelvis *mammamotivet* inte finns med som ett

---

⁵⁵ Denscombe, 2009, sid. 332.

⁵⁶ Vetenskapsrådet, 2002, sid. 7.

⁵⁷ Vetenskapsrådet, 2002, sid. 9.

⁵⁸ Vetenskapsrådet, 2002, sid. 12.

⁵⁹ Vetenskapsrådet, 2002, sid. 14.

alternativ. Dock har informanterna kunnat nämna ord inom denna kategori på de öppna frågorna.

Material

Urval och avgränsningar

De informanter som har svarat på mina enkäter kommer från två gymnasieskolor från sydöstra Sverige. Att det blev just dessa skolor beror på att de är belägna nära mig och kan alltså ses som ett bekvämlighetsurval.⁶⁰ Informanterna gick endera första, andra eller tredje året på gymnasiet. Enkäten besvarades sammanlagt av 132 elever spridda på olika gymnasieprogram. Som nämnts ovan har jag valt att undersöka vilken roll kön spelar i sammanhanget. 47 av eleverna är killar och 75 är tjejer. Två av informanterna har kryssat i den box där inget kön fanns angett. De sista åtta eleverna benämns som gruppen "Övriga" och består till övervägande del av oseriösa svar. Men jag har ändå valt att låta dem ingå i undersökningen. Att eleverna läser olika inriktningar och program är inget jag har lagt någon vikt vid, eftersom det inte är av relevans för denna studie. Avsikten är nämligen inte att undersöka eventuella klasskillnader då det hade blivit för omfattande. Det sammanlagda antalet lärarinformanter är 13, jämt fördelade könsmässigt.

Materialkritik

Ett problem med det insamlade materialet är den ojämna fördelningen mellan könen hos eleverna då antalet tjejer dominerar (75-47). Men det är även en snedfördelning mellan antalet elever och antalet lärare (132-13), vilket kan försvåra en jämförelse. Vid genomförandet av enkätundersökningen satt eleverna bredvid varandra och diskuterade sinsemellan vilket säkerligen kan ha genererat svar som är påverkade av varandra. Många har inte heller svarat på precis alla frågor. Det kan bero på att man missat det eller som en del också uttrycker det, att man inte vet. Men jag har trots detta räknat in de svar som finns i statistiken. På frågan om var eleverna hör svordomar eller andra kraftuttryck har många missuppfattat texten. En del svarar nämligen med exempel på svordomar i stället för en plats.

---

⁶⁰ Trost, 2012, sid. 31.

Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras de resultat som framkommit genom enkätsvaren. Avsnittet börjar med de attityder till fult språk som kan skönjas, följt av användandet av svordomar. I avsnittet redovisas även attityder till svordomar i media, vilka skällsord eleverna blivit kallade samt vilka motiv lärare och elever uppger till varför människor svär. Resultaten kopplas kontinuerligt till genusaspekten. Vidare presenteras skillnader och likheter mellan lärare och elevers svar. Elevernas svar har placerats in i fyra kategorier som är: killar, tjejer, hen och övriga.

Attityder till svordomar

Den första frågan både elever och lärare fick ta ställning till var att rangordna hur fula de tyckte att olika ord var. Detta gjordes via en likertskala med alternativ från ”inte fult” till ”mycket fult”. Den övervägande majoriteten av informanterna har markerat sin synpunkt vid varje ord. Men åtta stycken har antingen missat att fylla i eller helt enkelt inte velat ta ställning till ett visst ord. De ställningstagande som de faktiskt gjorde har räknats med i undersökningen. Nedan följer två tabeller som redovisar i vilken grad eleverna anser orden som fula. Tabell 1 avser de 75 tjejer som svarat på enkäterna och siffrorna representerar antal personer som angett vilken grad av fulhet de upplever ett ord har. Samma förhållande gäller för Tabell 2 men avser istället de 47 killarna som ingått i undersökningen. De 10 återstående elevernas svar som ingått i undersökningen redovisas separat.

Tabell 1: Rangordning över hur fula orden är enligt tjejerna. Fulast överst.

	Inte fult	Lite fult	Ganska fult	Fult	Mycket fult
Hora!			4	13	56
Bög!	2	9	8	17	37
Kuk!	1	10	14	26	24
Mongo!	7	14	9	16	27
Fuck!	6	18	25	17	6
Helvete!	9	29	23	7	7
Jäklar!	37	17	14	4	2
Skit!	37	23	9	5	1
Herregud!	69	4	1		1

Tabell 2: Rangordning över hur fula orden är enligt killarna. Fulast överst.

	Inte fult	Lite fult	Ganska fult	Fult	Mycket fult
Hora!	2	2	7	18	18
Kuk!	7	9	10	12	9
Bög!	9	8	12	10	8
Mongo!	11	11	11	9	4
Fuck!	10	17	14	2	4
Helvete!	15	19	6	2	4
Skit!	28	15	1	1	1
Jäklar!	33	9	3	1	1
Herregud!	41	2	2		2

Utifrån dessa tabeller kan ett flertal mönster uttydas. Vid en första blick över rangordningen av orden förhåller de sig mycket lika mellan könen. Det ord som både tjejer och killar anser vara fulast är *hora*. Dock finns det en markant skillnad. Hela 75 % av tjejerna anser att ordet *hora* är ”mycket fult” medan motsvarande siffra för killarna är 38 %. Det ord man finner i andra änden av skalan är *herregud* som rankas sist av både tjejer och killar. Det uppfattas med andra ord som ”inte fult”. Generellt sett har tjejerna i undersökningen mindre tolerans för skällsorden. Orden *bög* och *mongo* anser tjejerna vara nästan tre respektive fyra gånger så fult som killarna, sett till hur de rankat orden som ”mycket fult”. Detta är ett mönster som stämmer överens med tidigare forskning. Även där är det unga män som är mest accepterande när det kommer till svordomar.⁶¹

Ordet *fuck* får generellt sett inte översättningen *knulla* som är den direkta översättningen utan kan i uttryck som *stupid fuck* på svenska bli *dumme fan*.⁶² Denna betydelseförändring (från *knulla* till *fan*) medför att ordet jämföras mer med de mindre tabubelagda orden. Denna bakgrund kan förklara varför eleverna i enkätundersökningen inte betraktar ordet som lika fult som de andra orden från kategorierna könsord och sexuellt umgänge. Användningen av engelska ord i svenskan är inget ovanligt utan är väl dokumenterat. Eftersom engelska länge har varit närvarande i det svenska samhället

⁶¹ Stroh-Wollin, 2010, sid. 15.

⁶² Ljung, 2006, sid. 67.

via media hör svenskar regelbundet det.⁶³ Därför är det inte förvånande att de engelska svärorden som *fuck* letar sig in i människors ordförråd.

Av de 10 informanter som inte återges i tabellform benämns åtta som "Övriga" eftersom svaren är oseriösa. Till exempel har de vid likertskalan kryssat i alla boxar på samma rad och bildat ett mönster eller uppgett svar som är motstridiga. Intressant är dock att flera av de oseriösa svaren är skämtsamt skrivna och att skribenterna är av manligt kön. Fem av de elever som tillhör gruppen Övriga har fyllt i likertskalan genom att kryssa i boxarna på raden "inte fult" vilken innebär att de inte tycker något av exempelorden är fula. En person har gjort tvärt om och uppgett att alla exempelorden var "mycket fula". De två återstående eleverna i enkätundersökningen har uppgett sig som "hen" och sällar sig till killarnas tendenser som syns i tabell 2 ovan. De har minst tolerans för skällsord och ordet *herregud* ses inte som fult alls.

Nedan följer tabell 3 som redovisar de kvinnliga och manliga lärarnas svar. Lärarna fick ta ställning till samma ord som eleverna och i deras svar kan man se samma tendenser av ogillande för skällsorden.

Tabell 3: Lärarsvar. M är män (6), K är kvinnor (7). Rangordnat fulast överst.

	Inte fult		Lite fult		Ganska fult		Fult		Mycket fult	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Hora!									6	7
Kuk!					1			1	5	6
Bög!					1			1	5	6
Mongo!					1		2	1	3	6
Fuck!					3	1	1	1	2	5
Helvete!			1	1	2		3	3		3
Jäklar!	3		2	3	1	2		1		1
Skit!	1		4	4	1	1		2		
Herregud!	5	4	1	2				1		

Utifrån tabell 3 kan man utläsa att de ord som lärarna anser vara de fulaste är skällsorden *hora* och *bög* men även könsordet *kuk* anses som "mycket fult". Både

⁶³ Beers Fägersten, 2012, sid. 69.

lärarna och eleverna har här alltså samma föreställning om vilka ord som är mest tabubelagda. Lärare är överens med eleverna om ordet *herregud* då det rankas som ”inte fult” även hos dem. Ett annat mönster som liknar elevernas är att man kan utläsa en något större tolerans för skällsorden hos de manliga lärarna. Hos kvinnorna råder en större konsensus över vilka ord de anser som fulast, medan männen rankar dem lägre. Se exempelvis *fuck* där tre av männen ser det som ”ganska fult” medan fem av kvinnorna ser det som ”mycket fult”.

Informanterna fick även besvara frågan om vilket som var det fulaste ord de visste. Genom svaren som gavs kan man se ett mönster över vilka sorters ord som anses vara mest tabubelagda. Många av eleverna har exemplifierat med flera ord och alla belägg som föreslagits har inkluderats i statistiken. Orden har inordnats i Anderssons och Ljungs kategorier som nämnts i bakgrundsavsnittet.

Tabell 4: Fulaste ord eleverna vet

	Killar	Tjejer	Hen	Övriga
Könsord	8	20		1
Skällsord	10	14	2	4
Skatologiska	2	0		
Sexuellt umgänge	5	37		
Mammamotiv	1			
Sodomimotiv	1			
Religion och kyrka		2		1
Övrigt	21	15		2

Tabell 4 visar att ord som handlar om sexuellt umgänge är något tjejerna uppfattar som fulast. Det vanligaste exemplet på det fulaste ordet är åter igen *hora* med 65 % (24 av 37) och det näst vanligaste är *fitta*. Det går inte att säkerställa om tjejerna har sett orden som fulast när det används i kränkande syfte eller om det gäller ordet i sig. Dock uttrycker sju tjejer explicit (i anslutning till den föregående frågan) att det är kränkningen i ordet som är fult. En tjej skriver till exempel om *hora*, *mongo* och *bög* att det är: ”mycket fult om man kallar någon detta, inte just ordet”. För killarnas del anser de att skällsord är fulast då tio stycken anger skällsord som fulaste ord jämfört med åtta som

nämner könsord. När eleverna fick frågan om vad de rent generellt tyckte om svordomar var det mest frekventa svaret (med 24 %) att de ogillar ord som kan såra eller fungera som skällsord.

Under kategorin övrigt finner vi majoriteten av de svar som gavs av killarna, vilket var blankt (13). De andra svaren i övrigt-kategorin bestod bland annat av de som uppgav ”vet ej” eller ”beror på sammanhang”. Om de blanka svaren beror på att de inte visste vad de skulle skriva eller om det är ett medvetet val är svårt att säga. Men en tolkning är att eleverna inte vill erkänna hur fula ord man faktiskt kan. Tre av killarna i enkätundersökningen skriver explicit inom parentes eller i marginalen och ber om ursäkt för det fula språket. En av dem uttrycker till och med att det ord han kan är för fult att skrivas med bokstäver. En annan aspekt som är intressant i killarnas exempel på fulaste ord är deras förmåga att bilda egna svordomar. Ett exempel på detta kommer från ett av de enkätsvar som tillhör gruppen Övriga och visar på stor kreativitet i svordomsordbildning. Ordet i fråga är: *slemfittbajsrövapungsäcksknullandeböghorflata* och innehåller ord från flera tabuområden. Att skapa nya fula ord på detta sätt kan ses som ett tabubrytande drag i ungdomsspråket. Att använda ett starkt tabuladdat ord som detta kan fungera både som en protest mot vuxenvärlden men också som ett sätt att uttrycka gruppgemenskap.⁶⁴

De fulaste orden enligt lärarna är *hora*, *motherfucker* och könsord. Förutom könsord representerar *hora* motivet sexuellt umgänge och *motherfucker* placeras inom mammamotivet eftersom det en av de stående förolämpningar Ljung nämner inom kategorin. Ungefär en tredjedel av lärarna lämnar frågan om vilket ord de anser som fulast obesvarad. Även här kan man diskutera om det beror på en ovilja att ens skriva ett så fult ord i text. Som nämnts innan behöver det inte vara fult att kunna svordomar, utan det är användningen som upprör.

Användning av svordomar

För att undersöka vilka attityder eleverna har till användningen av svordomar tillfrågades de hur de reagerar om de hör någon svära i deras omgivning. Eftersom det var en öppen fråga gavs inga svarsalternativ utan de har fått en kategorisering i efterhand. Tabell 5 nedan visar vad de sammantaget har svarat.

---

⁶⁴ Kotsinas, 2004, sid. 70.

Tabell 5: Elevers reaktioner när man hör fult språk

	Killar	Tjejer	Hen	Övriga
Med gillande				2
Ingen reaktion	19	18		4
Knapp reaktion	8	14	1	
Beror på	19	36	3	1
Obehag	2	4		1
Dåligt intryck		3		

Av killarna uppger 40 % att de inte reagerar alls när de hör svordomar medan motsvarande siffra för tjejerna är 24 %. Men majoriteten av eleverna (58) skriver att det beror på olika faktorer. En del nämner att det beror på vad som sägs, alltså hur pass fult ett ord är. Andra skriver att de reagerar annorlunda beroende på vem det är som säger ordet. Till exempel reagerar man mer om det är barn eller ens farmor som svär eller om det är riktat mot en själv. Det är endast tjejer som anger att de får ett dåligt intryck av personen som svär. De få elever som uttrycker ett gillande av att någon svär kommer båda från gruppen Övriga och uppger att de är killar. Att de uttrycker ett gillande kan ses som ett uttryck för den förtäckta prestige som svordomsbruk kan ge hos ungdomar.⁶⁵ Andra undersökningar menar att eftersom kvinnor strävar efter att göra sig förstådda och använder mer formellt språk undviker man i större grad svordomar än män.⁶⁶ Dock ska man vara försiktig med denna typ av antaganden eftersom det kan skapa stereotypa föreställningar om vad som är manligt och kvinnligt.

För att ta reda på hur informanterna såg på sitt eget svordomsbruk fick de ta ställning till hur ofta de ansåg sig svära och vad de i sådana fall brukade säga. Detta redovisas i tabellerna nedan.

---

⁶⁵ Kotsinas, 2004, sid. 165.

⁶⁶ Andersson, 1985, sid. 74.

Tabell 6: Hur ofta elever uppger att de svär

Aldrig	3	2 %
En gång i månaden	2	2 %
En gång i veckan	12	9 %
En gång om dagen	34	26 %
Flera gånger om dagen	81	61 %

Tabell 7: Hur ofta lärare uppger att de svär

Aldrig	3	23 %
En gång i månaden	0	0 %
En gång i veckan	4	31 %
En gång om dagen	3	23 %
Flera gånger om dagen	3	23 %

I tabellerna framgår det att majoriteten av eleverna (61 %) svär flera gånger om dagen eller i alla fall en gång per dag (26 %). För lärarnas del uppger 31 % att svordomar är något de endast säger en gång i veckan. Det är även procentuellt fler lärare än elever som uppger att de aldrig svär. För elevernas del är det 2 % medan motsvarande siffra för lärarna är 23 %. Viktigt att notera är dock att antalet lärare (13) är betydligt färre än de 132 eleverna. Förutom skillnaderna mellan lärare och elever fanns det även skillnader mellan könen. Vid en jämförelse mellan hur ofta tjejerna och killarna uppgav att de svar visar enkätsvaren på att 79 % (37 av 47) av killarna svär flera gånger om dagen. Motsvarande siffra för tjejerna är 49 % (37 av 75). Den traditionella synen att män oftare använder sig av svordomar bekräftas av min studie.⁶⁷ Det är även en uppfattning som lärarna har eftersom nio av 13 anger att killarna använder grövre svordomar och att de svär oftare än tjejer. Dock ska det tilläggas att svaren på hur ofta eleverna svär gäller elevernas uppskattning av sitt språkbruk, inte det faktiska användandet.

Elever och lärare fick även ange vilken svordom de vanligen använder. Genom att fråga vilka svordomar informanterna uppger sig använda kan både attityder till språkbruk och deras uppfattning om vilka ord som anses fula undersökas. I tabell 8 nedan redovisar de belägg som framkommit hos eleverna.

---

⁶⁷ Ljung, 2006, sid. 92.

Tabell 8: Vanligaste svordom som används av elever

	Killar	Tjejer	Övriga	Hen
Könsord	5	5	4	
Skatologiska	6	12	1	1
Sexuellt umgänge	11	8	1	
Religion och kyrka	40	106	5	1
Skällsord		6	1	
Övrigt	16	12	3	

Inom kategorin religion och kyrka finner vi de ord både tjejer och killar har uppgett används mest av dem själva. Den enskilt vanligaste svordomen är *fan* som står för cirka 27 % av det totala antalet exempel på svordomar som har uppgetts av eleverna. Det frekventa användandet av *fan* stämmer överens med den studie som gjorts av Ulla-Britt Kotsinas där *fan* är näst vanligast i ungdomsspråket.⁶⁸ Elevernas svar skiljer sig såtillvida att det är nästan tre gånger så vanligt att killarna anger ord inom den sexuella sfären som ord de använder än tjejerna. Några exempel på ord som killarna använder är *hora* och *fuck* där det sistnämnda är vanligast. Trots att 79 % av killarna uppgett att de svär flera gånger om dagen är det fler killar än tjejer som inte har angett vilka svordomar eller kraftuttryck de använder sig av. Kanske är det åter igen ett sätt att inte erkänna vilka fula ord man faktiskt använder sig av. Ett annat alternativt är att eleverna inte vill skriva ned ett så fult ord för någon annan att läsa.

I kategorin övrigt ingår ord som inte räknas till svordomarna (ex. *mögel*) men även de som uppgett att de använder sig av ett blandat antal svordomar. I tabellen ingår kategorin könsord som ansågs vara några av de fulaste orden. samtidigt som 14 av eleverna anger att de använder dessa. En förklaring till detta är att just tabubeläggningen av ett ord är en förutsättning för att skapa ett kraftuttryck.⁶⁹ Att den yngre generationen använder könsord som kraftuttryck exempelvis vid frustration är något Stroh-Wollin funnit belägg för.⁷⁰

En annan intressant aspekt är att tjejerna uppger flera olika eufemismer de använder sig av. Eufemism innebär att ett ord får en svagare laddning genom omskrivning av det

⁶⁸ Kotsinas, 2004, sid. 61.

⁶⁹ Andersson, 1985, sid. 82.

⁷⁰ Stroh-Wollin, 2010, sid. 11.

tabubelagda ordet. Ofta är det ett ord som påminner om det fula ordet men har en mindre chockverkan.⁷¹ Både hos killar och tjejer är den vanligaste eufemism *jäklar* men tjejerna nämner även ord som *fasiken* och *fasen*. Att tjejerna på detta sätt tonar ner fulheten i ett ord kan ses som ett led av ackommodation. För att inte råka stöta sig med någon annan anpassar (konvergerar) man talet för att det inte ska låta lika fult. Detta är ett fenomen som har noterats hos kvinnor i sociolingvistiska undersökningar.⁷² Bland annat stämmer det överens med Kotsinas hypotes om att kvinnor tenderar att undvika svordomar då det är ett språkbruk som inte har hög status.⁷³ Min studie bekräftar detta eftersom tjejerna i högre grad anger att de motsätter sig svordomar samt att de oftare angett att de använder sig av mindre tabubelagda ord.

Lärarna uppger att den svordom de använder sig av till vardags är *helvete* (6 st.) följt av *fan* (4 st.). Alla de belägg lärarna har uppgett kommer från den religiösa sfären eller det skatologiska. I denna fråga finns det alltså en överensstämmelse mellan lärare och elever angående vilken sorts svordom man använder mest.

Attityder till svordomar i TV och radio

Informanterna i denna studie fick frågor om sin attityd till användandet av svordomar i TV och radio och nedan redovisas om eleverna ansåg att det svors för mycket och om nyhetsankare bör undvika svordomar.

Tabell 9: Elevers attityder till svordomar i TV och radio

	Svärs det för mycket i TV och radio?	Ska nyhetsankare undvika att svära?
Ja	13	107
Nej	69	23
Ingen bestämd åsikt	50	(2)

Noteras bör det faktum att elevenkäten inte gav alternativet ”ingen bestämd åsikt” på frågan om nyhetsankares språkbruk utan det är något två av eleverna har skrivit dit själva. ”Ingen bestämd åsikt” är däremot det näst vanligaste svaret i den fråga där

⁷¹ Ljung, 2006, sid. 79.

⁷² Norrby & Håkansson, 2015, sid. 130.

⁷³ Kotsinas, 2004, sid. 128.

alternativet faktiskt gavs. Till frågan kunde informanterna även ange en motivering till sitt svar, vilket eleverna dock har varit sparsamma med. Just sparsamheten i motiveringar är en aspekt även Stroh-Wollin kunde se i sin undersökning om människors attityder till fula ord.⁷⁴ Av de motiveringar som förekommit till varför till exempel nyhetsankare ska undvika att svära tycker majoriteten att det är oproffsigt eller ger ett opassande intryck. Detta gäller både för killarnas och för tjejernas svar. Några av tjejerna nämner även att det påverkar trovärdigheten. Det finns ingen markant skillnad mellan tjejers och killars attityder till svordomar i media. Däremot står gruppen Övriga för en mer positiv inställning till svordomar i nyheterna med motivationen att det är naturligt och att det blir mer intressant. Naturligheten nämns som anledning även hos de andra eleverna. Däremot uppger de elever som inte tillhör gruppen Övriga att svordomarna i media inte ska ske för ofta eller vara för grova. Näst vanligast anledning till varför nyhetsankare bör undvika att svära enligt eleverna är att det ger ett dåligt inflytande. Vissa nämner specifikt att det ger en negativ påverkan på barns språkbruk.

För att kunna se skillnader mellan elevernas och lärarnas attityder till svordomsbruk i media ställdes samma frågor om svordomar i media även till dem. Detta redovisas nedan i Tabell 10.

Tabell 10: Lärares attityder till media.

	Svärs för mycket i media?	Ska nyhetsankare undvika att svära?
Ja	7	12
Nej	3	1
Ingen bestämd åsikt	3	

Cirka hälften av lärarna (7 av 13) uppger att de tycker det svärs för mycket i media och att nyhetsankare bör undvika att svära. De anledningar som uppges till att undvika svordomar på nyheterna stämmer överens med elevernas svar. 31 % av lärarna uppger att det bryter mot en norm eller är opassande. De tre lärare som uppger att de inte upplever att det svärs för mycket i media är alla män. Den som uppger att nyhetsankare inte behöver undvika att svära är dock kvinna. Hennes motivering till detta är att svordomar är en naturlig del av språket.

⁷⁴ Stroh-Wollin, 2010, sid. 14.

När Andersson gjorde sin undersökning om attityder till svordomar 1977 där både yngre och äldre personer ingick, uttryckte en majoritet att människor som är med i mer officiella TV-program inte bör svära. Detta stämmer överens med denna studies resultat. Däremot skiljer sig denna studie i form av att de flesta informanterna i undersökningen från 1977 tyckte att folk svor för mycket på TV.⁷⁵ Denna undersökning visar i stället att lite mer än hälften (69 av 132) av eleverna inte tyckte att det svors för mycket på TV. Den slutsats som kan dras utifrån denna studies enkätsvar är att elevernas attityder till svordomar i media är mer accepterande än lärarnas. Samtidigt visar eleverna på en medvetenhet om de språknormer som gäller i mer formella situationer eftersom hela 81 % angav att nyhetsankare bör undvika att svära. Detta kan jämföras med lärarna där 12 av 13 anger att nyhetsankare bör undvika att svära. Norrby & Håkansson nämner att tendenser till att prata mer standardspråkligt, alltså utan svordomar, vid mer formella situationer finns belagt inom sociolingvistiska studier.⁷⁶

Kränkningar

I skolans styrdokument står det klart och tydligt att ingen i skolan ska utsättas för kränkande behandling.⁷⁷ I enkäterna tillfrågades eleverna var de upplevde att de hör svordomar. Hela 43 % av eleverna uppgav att skolan är den plats där de oftast hör dem. Näst vanligast är att det används i den egna kompiskretsen eller hos andra ungdomar. Om man då betänker troligheten i att svärandet som sker i de egna eller i andras ungdomskretsar händer i skolmiljö blir det 65 % som svär i skolan. Andra alternativ som gavs var ”på nätet”, ”hemma”, ”överallt”, ”media” med flera.

Eftersom eleverna uppger att de ofta hör svordomar och andra kraftuttryck i skolan är det rimligt att anta att kränkningarna trots detta förekommer inom skolans väggar. I enkäten ställdes frågan om eleverna någon gång hade känt sig kränkta när någon sagt ett skällsord till dem. 15 av 45 killar (33 %) uppger att de har känt sig kränkta och 35 av 75 tjejer, vilket motsvarar 47 %. Att tjejer oftare än killar känner sig kränkta genom skällsord är ett fenomen värt att notera. Svahn nämner att bruket av skällsord mot tjejer kan fungera som en typ av kontroll, ett sätt att förhindra någon från att frångå normen.⁷⁸ Hirdman skriver om ”den naturliga ordningen” där kvinnan i relationen mellan män och

---

⁷⁵ Andersson, 1985, sid. 185.

⁷⁶ Norrby & Håkansson, 2015, sid. 14.

⁷⁷ Skolverket, 2011, sid. 5.

⁷⁸ Svahn, 1999, sid. 23.

kvinnor får den underordnade rollen.⁷⁹ Genom att inte frångå denna norm slipper tjejerna alltså att bli kallade för fula ord. Samma förhållande kan tänkas ligga bakom det faktum att de två elever som inte angett ett biologiskt kön har alla någon gång känt sig kränkta. I gruppen Övriga har sex av åtta känt sig kränkta. Sammantaget uppger 44 % av eleverna att de blivit kränkta genom skällsord. Med andra ord är det trots allt en majoritet av eleverna som inte känt sig kränkta av skällsord.

Eleverna fick i samband med frågan om kränkning uppge vad de blev kallade. En del uppger ord som tekniskt sett inte skulle betecknas som skällsord utan snarare är ovänliga uppmaningar, exempelvis *dra åt helvete*.⁸⁰ Tabellen nedan redovisar vilka sorters skällsord eleverna blivit utsatta för. I vissa fall har eleverna uppgett flera varianter.

Tabell 11: Vad blir man kallad? Kategorisering från Svahn.

	Tjejer	Killar	Övriga	Hen
Sexuell tillgänglighet	18	1	2	
Etniskt ursprung	4	2	2	
Intelligens	4	2		
Utseende	4		1	
Övrigt	5	4	1	2
Blankt svar	6	2		
Omanlighet		3		
Könsord	5	1	2	

För tjejernas del är *hora* det ord de flesta har uppgett att de blivit kallade. Det skällsord som används näst mest mot tjejer är könsordet *fitta*. Användandet av detta ord fungerar som ett sätt att, genom en del, uttrycka helheten (en metonymi). I och med detta används även ordet som ett underförstått sätt att uttrycka sexuell omoral.⁸¹ Dessa siffror över verbala kränkningar som tjejerna utsätts för stämmer väl överens med det 20 år gamla artiklar Svahn tar upp. Även där handlar det om att 47 % av tjejerna har känt sig

⁷⁹ Hirdman, 2003, sid. 80.

⁸⁰ Ljung, 2006, sid. 51.

⁸¹ Svahn, 1999, sid. 119.

kränkta genom skällsord. Mer specifikt hade tjejerna i artiklarna blivit kallade *jävla hora*.⁸²

Det mest frekventa skällsord som killarna (3 av 15) nämner att de känt sig kränkta av är *bög*. Att vara homosexuell är något som traditionellt sett har brutit mot manlighetsidealet och skällsord med teman på omanlighet är vanligast.⁸³ Till saken hör att ordet *bög* är nedsättande redan då det används om en homosexuell man. Dock har detta förändrats på senare tid genom så kallad ”urladdning”, genom att ordet har använts i positiv bemärkelse och förlorat sin laddning.⁸⁴ En annan grupp skällsord som förekommer i studien är de som förknippas med etniskt ursprung. Det handlar till exempel om ord som *neger* och *asiatjävvel*.

Genom tabellerna och elevernas svar kan man utläsa att 47 % av tjejerna drabbas av skällsord medan motsvarande siffra för killarna är 33 %. Skällsorden mot tjejerna handlar även oftare om en förmodad lättillgänglighet sexuellt. En annan utsatt grupp som framträder är de med invandrarbakgrund. Detta stämmer överens med Svahns rön om att det är de underordnade grupperna i samhället som är mest utsatta för skällsorden.⁸⁵

Förebyggande åtgärder mot fult språk

I lärarenkäten uppmanades lärarna att beskriva hur de hanterade situationer där elever använde sig av fult språk. Av de 13 lärarinformanterna uppgav sex att de använder sig av tillsägelser där de påpekar olämpligheten i ett sådant språkbruk. Två av lärarna uppger att de reagerar beroende på hur pass fult ett ord är, exempelvis om det är menat att sära en person. De fem resterande informanterna nämner tillsägelser och diskussioner som medel mot svordomsbruket. Med andra ord verkar den enda konsekvensen för eleverna vara just tillsägelser och diskussioner. Den forskning som Marcus Samuelsson gjort i sin avhandling angående pedagogiska verktyg för korrigeringar av störande elever visar att de verbala verktygen är betydligt vanligare än icke-verbala. De verbala verktygen består främst av uppmaningar som ges mitt i

---

⁸² Svahn, 1999, sid. 21.

⁸³ Svahn, 1999, sid. 132.

⁸⁴ Svahn, 1999, sid. 27.

⁸⁵ Svahn, 1999, sid. 23.

undervisningen.⁸⁶ Detta stämmer överens med de svar som lärarna i denna enkätstudie har uppgett där 46 % uppger att de använder sig av tillsägelser när de hör att en elev använder ett störande språkbruk.

Lärarna tillfrågades även om de har diskuterat svordomar och språkbruk under lektionstid. Det visar sig att hälften av männen (tre stycken) har tagit upp ämnet men däremot har sex av sju kvinnor uppgett att de pratat om svordomar och fult språk.

Varför har det sett ut så? Eftersom antalet informanter är mycket litet går det inte att dra några generella slutsatser, endast spekulationer. Kan det vara så att de kvinnliga lärarna har varit svensklärare och tagit upp det i samband med ämnet? Eller är det så att männen inte gärna diskuterar ett tabubelagt område? Ett annat alternativ är att männen har en högre tolerans mot svordomar och därför inte har sett det som nödvändigt att diskutera svordomar under lektionstid.⁸⁷

Avslutande diskussion

Ungdomars språkbruk är något som har upprört många genom tiderna. Det har setts som slarv, ohyfsat och obegripligt och är inget unikt för vår tid. Ett citat som visar på den universella i klagandet över ungdomars språkbruk är när Ulla-Britt Kotsinas skriver: "Ungdomar tycks aldrig ha talat så dåligt som 'nuförtiden', alldeles oavsett när denna tid infallit".⁸⁸ I denna avslutande del ämnar jag sammanfatta de resultat som framkommit genom enkätstudien samt hur dessa kan användas i den praktiska lärarverksamheten.

Majoriteten av eleverna reagerar inte nämnvärt om de hör fula ord. Detta resultat förvånar inte om man sätter det i relation till det faktum att de flesta elever uppger att de själva svär minst en gång per dag. Det ord de anger att de använder sig av allra mest är ordet *fan*. För lärarnas del är *helvete* det vanligast ordet att yttra, vilket sker ungefär en gång i veckan. *Fan* och *helvete* är ord från den religiösa sfären och ses varken av elever eller lärare som särskilt fula eller tabubelagda. Däremot uttrycker eleverna att ord inom den sexuella sfären är mer tabubelagda och uppfattas som fulare. Även skällsord är en kategori av fula ord som många av eleverna tar avstånd ifrån. Den del i min forskning

---

⁸⁶ Samuelsson, 2008, sid. 190.

⁸⁷ Stroh-Wollin, 2010, sid. 25.

⁸⁸ Kotsinas, 2004, sid. 11.

om elevernas attityder till fult språk som sticker ut jämfört med andra är den ursäktande attityden som fanns hos ett par av killarna. Tre killar skriver nämligen inom parantes eller i marginalen att det ber om ursäkt för det fula ord de har skrivit.

När det kommer till elevernas attityder till svordomar i media anser de inte att det svärs för mycket på TV. Däremot tycker de inte att nyhetsankare ska använda fula ord. Den främsta anledningen till detta är att det inte är professionellt, att det bryter mot en norm. Ett fåtal av eleverna önskar dock att det kunde bli mer avslappnat i media genom användning av fler svordomar med argumentet att det är en naturlig del av språket. Samma förhållande råder hos lärarna när det kommer till deras attityder till media. För även där finns det få (en lärare) som anser att nyhetsuppläsare kan använda sig av svordomar med argumentet att det är naturligt i språket. Men lärarna är mer benägna att tycka svordomar i media är för utbrett, speciellt de kvinnliga.

Lärarna har en mindre tolerant attityd mot svordomar jämfört med eleverna. Till exempel uppger de att de svär mer sällan än eleverna. De flesta lärarna uppger även att de märker en skillnad mellan tjejer och killars språkbruk i form av att killar svär oftare och grövre. Undersökningen visar också att killarna i studien har en mer accepterande attityd till svordomar än tjejerna. Detta märks främst i användandet av skällsord. Killar anser exempelvis inte att skällsordet *hora* är ”Mycket fult” i samma utsträckning som tjejerna gör. Detta kan ha sin bakgrund i att tjejerna i betydligt högre grad uppger att de blivit tilltalade med det ordet. Det vanligaste skällsordet för en tjej att bli kallad var just *hora*. För killarnas del var det vanligaste skällsordet *bög*.

En annan skillnad som kunde skönjas mellan killar och tjejer var att tjejer i större utsträckning blir utsatta för kränkande behandling. Skällsordens funktion i de flesta fall är att kränka genom att visa på antingen liderlighet eller omanlighet. Så såg det ut på 1990-talet när Svahn undersökte skällsord för män och kvinnor och min undersökning visar att dessa egenskaper fortfarande förekommer i skällsord. Precis som Svahn skriver kan skällsordsförrådet fungera som ett sätt att konservera bilden av hur män och kvinnor uppfattas. Stereotyper om hur kvinnor och män bör bete sig och vara behöver dock inte motsvara hur människor faktiskt lever i dagens samhälle.⁸⁹ Hirdman skriver nämligen att genusordningen i dagens samhälle har ruckats och att isärhållandet (som

---

⁸⁹ Svahn, 1999, sid. 185.

skällsordsbruket kan upprätthålla) i samhället har förändrats i och med att blandningen mellan könen får oförutsägbara konsekvenser.⁹⁰

Framtida forskning

För dem som funnit denna studie intressant och vill bygga vidare kan användandet av fler ord för informanterna att ta ställning till vara ett alternativ. Under arbetet med att sammanställa rådatan i min studie fann jag nämligen att mammamotivet borde ha varit inkluderat i likertskalan. Exemplet hade kunnat vara *Din mamma!* för att undersöka om det uppfattas som fult eller inte. Det var mycket få av både lärare och elever som nämnde mammamotivet men för den sakens skull betyder det inte att man inte har en åsikt om denna typ av svordomar. En sådan ändring i undersökningen hade kunnat visa på om svenska ungdomar upplever mammamotivet mer tabubelagt nu än för drygt 20 år sedan då Ulla-Britt Kotsinas genomförde sin forskning. En annan aspekt av enkäten som hade varit intressant att undersöka är huruvida skällsorden som eleverna blivit kränkta av är sagda av tjejer eller killar.

Pedagogiska implikationer

Enkätstudien visar på att de flesta elever upplever att svordomar är något som är vanligt förekommande i skolan både i den egna vänskapskretsen och bland andra ungdomar. Kotsinas skriver om hur ungdomar tar med sig sitt privata språkbruk in i klassrummen ibland medvetet som en protest men oftast omedvetet utan en tanke på de talkonventioner som råder.⁹¹ Däremot visar denna studie att eleverna är högst medvetna om de konventioner som råder i mer officiella sammanhang som när man är nyhetsankare i TV. I 22 fall har eleverna avstått från att skriva det fulaste ord de vet och man kan argumentera för att de därmed har haft en känsla för det formella sammanhang i vilken denna enkätstudie ingår.

Ett sätt för lärare att minska på svordomsbruket är att medvetandegöra eleverna om de regler och normer som finns i skolan utan att för den sakens skull skapa skamkänslor hos eleverna. Det område som lärarna dock behöver bli bättre på är att förebygga kränkningar på ett mer aktivt sätt eftersom nära hälften av eleverna någon gång känt sig kränkta. Studien visar att lärarnas verktyg att tackla situationer när elever använder ett

---

⁹⁰ Hirdman, 2003, sid. 202.

⁹¹ Kotsinas, 2004, sid. 53.

olämpligt språkbruk är muntliga tillsägelser. För att nå de värden att sträva mot angående nolltoleransen mot kränkningar som styrdokumentet beskriver behöver svordomar och fult språk diskuteras på ett mer effektivt sätt och inte som det ser ut nu där det främst är kvinnliga lärare som tar upp det. Att diskutera svordomar när kränkande situationer redan har uppstått är på många sätt för sent. Med andra ord vilar det ett ansvar på lärare att göra överväganden när svordomsbruket är ett uttryck för den personliga identiteten eller när den används för att kränka en annan människa. Arbetet med att förhindra att elever kränks i skolan bör ske kontinuerligt, inte bara när situationerna uppstår utan integrerat i undervisning i olika ämnen, kanske framför allt svenska. Genom att öka elevernas medvetenhet om vad svordoms- och skällsordsbruket innebär, inte bara för dem själva utan för andra, tror jag att antalet elever som känner sig kränkta kan minska ytterligare.

Källförteckning

Andersson, Lars-Gunnar. *Fult språk: svordomar, dialekter och annat ont*, Carlsson, Stockholm, 1985.

Beers Fägersten, Kristy. The use of English swear words in Swedish media. I *Swearing in the Nordic Countries*, Marianne Rathje (red.), 63-81. Köpenhamn: Dansk Sprognævn, 2014.

Denscombe, Martyn. *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009.

Einarsson, Jan. *Språksociologi*, 2., [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2009.

Hirdman, Yvonne. *Genus: om det stabila föränderliga former*, 2., [rev.] uppl., Liber, Malmö, 2003.

Kotsinas, Ulla-Britt. *Ungdomsspråk*, 3. uppl., Hallgren & Fallgren, Uppsala, 2004.

Lindberg, Max. *Fult språk i skolan: en undersökning om elevers och vuxnas attityder till fenomenet*, Mälardalens högskola, 2014.

Ljung, Magnus. *Svordomsboken: om svärande och svordomar på svenska, engelska och 23 andra språk*, Norstedts akademiska förlag, Stockholm, 2006.

Nationalencyklopedin, genussystem.
<http://www.ne.se.proxy.lnu.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/genussystem>
(hämtad den 16 december 2015).

Nationalencyklopedin, kraftuttryck.
<http://www.ne.se.proxy.lnu.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/kraftuttryck> (hämtad 2015-11-25)

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela. *Introduktion till sociolingvistik*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015.

Samuelsson, Marcus. *Störande elever korrigerande lärare: om regler, förväntningar och lärares åtgärder mot störande flickor och pojkar i klassrummet*, 1. utg., Institutionen för beteendevetenskap och lärande, Linköpings universitet, Diss. Linköping : Linköpings universitet, 2008, Linköping, 2008.

Skolverket. *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, Skolverket, Stockholm, 2011.

Stroh-Wollin, Ulla. *Fula ord - eller?: en enkät om attityder till svordomar och andra fula ord*, FUMS, Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet, Uppsala, 2010.

Svahn, Margareta. *Den liderliga kvinnan och den omanlige mannen: skällsord, stereotyper och könskonstruktioner*, Carlsson, Stockholm, 1999.

Trost, Jan. *Enkätboken*, 4. uppdaterade och utök. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Vetenskapsrådet, Stockholm, 2002. Tillgängligt på:
http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/etikreglerhs.pdf (hämtad 2015-12-07)

Bilagor

Bilaga A Elevenkät

Enkät om språkbruk

Årskurs: _____

Man Kvinna _____

1. I vilken grad tycker du att dessa ord är fula eller inte? Sätt ett kryss i en av boxarna.

	Inte fult	Lite fult	Ganska fult	Fult	Mycket fult
Skit!	☐	☐	☐	☐	☐
Helvete!	☐	☐	☐	☐	☐
Fuck!	☐	☐	☐	☐	☐
Herregud!	☐	☐	☐	☐	☐
Hora!	☐	☐	☐	☐	☐
Mongo!	☐	☐	☐	☐	☐
Bög!	☐	☐	☐	☐	☐
Jäklar!	☐	☐	☐	☐	☐
Kuk!	☐	☐	☐	☐	☐

2. Vilket är det fulaste ord du vet? _____

3. Hur ofta använder du dig av svordomar eller andra kraftuttryck?

- Aldrig
- En gång i månaden
- En gång i veckan
- En gång om dagen
- Flera gånger om dagen

Vad brukar du i så fall säga? _____

4. Tycker du att det svärs för mycket i radio och TV?

Ja   Nej   Ingen bestämd åsikt

5. Tycker du att till exempel nyhetsankare som är med i TV ska undvika att svära?

Ja   Nej   Motivera gärna varför _____

_____

6. Hur reagerar du om någon svär i din omgivning? _____

_____

7. Har du känt dig kränkt när någon har använt ett skällsord mot dig?

Ja   Nej   Om du svarade ja, vad sa personen till dig? _____

8. Var brukar du oftast höra svordomar eller andra kraftuttryck? _____

9. Vad tycker du om svordomar eller andra kraftuttryck? Motivera din åsikt. _____

_____

_____

10. Varför tror du att människor svär? _____

_____

_____

Övriga kommentarer som handlar om fult språk eller svordomar: _____

_____

_____

_____

Tack för din medverkan!

Bilaga B Lärarenkät

Enkät om språkbruk (lärare)

Födelseår: _____

Man Kvinna _____

1. I vilken grad tycker du att dessa ord är fula eller inte? Sätt ett kryss i en av boxarna.

	Inte fult	Lite fult	Ganska fult	Fult	Mycket fult
Skit!	☐	☐	☐	☐	☐
Helvete!	☐	☐	☐	☐	☐
Fuck!	☐	☐	☐	☐	☐
Herregud!	☐	☐	☐	☐	☐
Hora!	☐	☐	☐	☐	☐
Mongo!	☐	☐	☐	☐	☐
Bög!	☐	☐	☐	☐	☐
Jäklar!	☐	☐	☐	☐	☐
Kuk!	☐	☐	☐	☐	☐

2. Vilket är det fulaste ord du vet? _____

3. Hur ofta använder du dig av svordomar eller andra kraftuttryck?

- Aldrig
- En gång i månaden
- En gång i veckan
- En gång om dagen
- Flera gånger om dagen

Vad brukar du i så fall säga? _____

4. Tycker du att det svärs för mycket i radio och TV?

Ja   Nej   Ingen bestämd åsikt

5. Tycker du att till exempel nyhetsankare som är med i TV ska undvika att svära?

Ja   Nej   Motivera gärna varför _____

6.a Hur ofta hör du att elever använder svordomar eller andra uttryck som du uppfattar som fula?

Aldrig

Någon gång i månaden

Någon gång i veckan

Dagligen

b. Hur brukar du i så fall hantera sådana situationer? _____

---

7. Upplever du någon skillnad mellan pojkar och flickor i användningen av ett fult språk?

Ja   Nej   Motivera gärna _____

---

8. Har du diskuterat svordomar/fult språk och språkbruk med eleverna under lektionstid?

Ja   Nej   Vet ej

9. Varför tror du att människor svär? _____

Övriga kommentarer som handlar om fult språk eller svordomar: _____

Tack för din medverkan!